

ARCHEOLOGIENOTA

KORTRIJK KAPUCIJNENSTRAAT

19-21-23-25

(prov. WEST-VLAANDEREN)

PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Auteurs: Daphné VERAART, Matthias GALLOO

Monument Vandekerckhove nv
Oostrozebekestraat 54
8770 INGELMUNSTER

Afdeling Archeologie
Projectcode: 2016K309

- **Administratieve gegevens**

- ➔ Initiatiefnemer: zie privacyfiche
- ➔ Erkende archeoloog: Daphné Veraart, OE/ERK/Archeoloog/2017/00185
- ➔ Erkende archeoloog rechtspersoon: Monument Vandekerckhove nv, Oostrozebekestraat 54, 8770 Ingelmunster, OE/ERK/Archeoloog/2015/00031
- ➔ Locatiegegevens: Kortrijk, Kapucijnenstraat 19-21-23-25 (zie plan in bijlage 2 en 3 bij het verslag van resultaten bureauonderzoek)
- ➔ Lambertcoördinaten: X: 72227.2, Y: 169483.65, X: 72263.9, Y: 169511.24
- ➔ Kadastergegevens: Kortrijk, 2e afdeling, sectie F, perceelnummer 771g, 773a, 774n, 774m (zie plan in bijlage 3 bij het verslag van resultaten bureauonderzoek)

- **Aanleiding vooronderzoek**

- ➔ zie het verslag van resultaten bureauonderzoek

- **Resultaten vooronderzoek zonder ingreep in de bodem**

- ➔ zie het verslag van resultaten bureauonderzoek

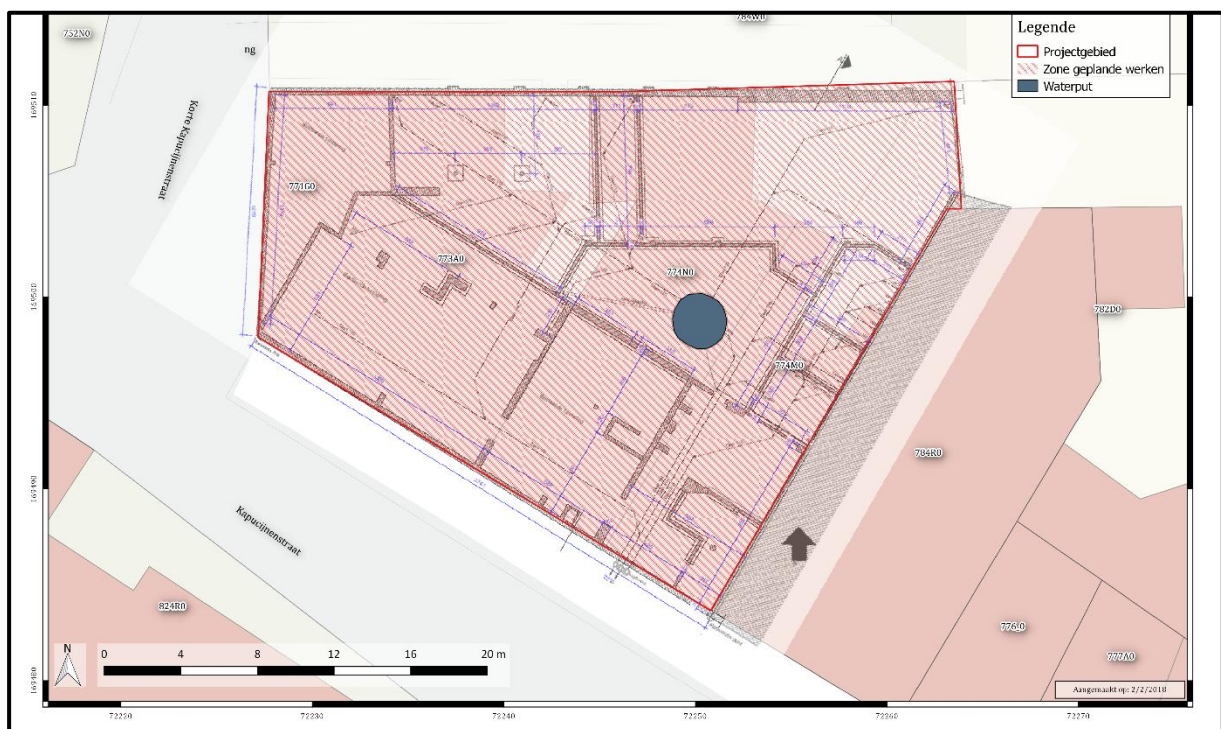
- **Gemotiveerd advies**

Het uitgevoerde bureauonderzoek is volledig, alle relevante beschikbare bronnen zijn teruggevonden en zijn geraadpleegd. Op basis van het verslag van resultaten van het bureauonderzoek kan de aan- of afwezigheid van een archeologische site echter niet gestaafd worden. Daarom is voor het deel van het projectgebied waar de bodem zal verstoord worden een verder vooronderzoek noodzakelijk. Aangezien de gehele bodem van het projectgebied zal verstoord worden, is vooronderzoek over de gehele zone van het projectgebied noodzakelijk. Gezien de topografische ligging (op het Buda-eiland, een van de oudste stadcentra van Kortrijk), en de aard van de te verwachten archeologische sporen (potentieel aantreffen resten van een vestiging van de Sint-Jorisgilde van de voetboogschutters uit de 15de eeuw, Kapucijnenklooster uit de 17de tot 18de eeuw en 19de eeuwse brouwnijverheden) wordt een vervolgonderzoek in de vorm van proefputten voorgesteld als de meest aangewezen methode. Voor een uitgebreide evaluatie van de verschillende onderzoeksmethoden wordt verwezen naar het verslag van resultaten (hoofdstuk 2.5.).

Hieronder worden de voorwaarden beschreven waaraan de verschillende onderzoeksfases moeten voldoen.

- **Planafbakening**

De totale site heeft een oppervlakte van ongeveer 685m² en dient geheel onderzocht te worden door middel van proefputten (zie figuur 1). Deze zullen verspreid over het onderzoeksgebied, maar ook gericht op de mogelijke aanwezige bewaarde muurwerken worden aangelegd. Op deze manier kan een goed zicht bekomen worden op het mogelijk bewaarde archeologische bodemarchief.

Figuur 1: Gegeorefeerd plan met aanduiding van de betrokken percelen en de precieze plaats van de geplande werken (in rood omlijnd), bijlage 4 (bron: aangeleverd door initiatiefnemer en www.geopunt.be).

- **Vraagstelling**

Het doel van het onderzoek is om te achterhalen of er op het terrein één of meerdere archeologische sites aanwezig zijn en te bepalen welke maatregelen dienen te worden genomen voorafgaand aan de ontwikkeling van het projectgebied. Hieronder worden de specifieke (niet limitatieve) onderzoeksvragen weergegeven. De onderzoeksmethode is succesvol beëindigd wanneer haar vraagstellingen succesvol kunnen worden beantwoord.

Proefsleuven/proefputten:

- Hoe is de bodemopbouw?
 - Uit welke periodes dateren de verschillende ophogingslagen die bij de archeologische prospectie werden aangetroffen?
 - Wat is de verticale gelaagdheid van de bodems in het projectgebied?
 - Op welke diepte bevindt zich de natuurlijke bodem?
- Zijn er archeologische sporen aanwezig?
 - Zijn er sporen van de vroegste geschiedenis van Kortrijk aanwezig?
 - Bevinden de sporen zich in stratigrafisch verband?
 - Uit welke periode dateren de vondsten?
 - Kan er een functionele interpretatie aan gegeven worden?
 - Zoja, wat is deze functionele interpretatie?
 - In welke bewaringstoestand bevinden ze zich?
 - Zijn er sporen van de middeleeuwse Broel terug te vinden?
 - Op welke diepte vangen de restanten aan en tot welke diepte kunnen ze worden vastgesteld?
 - Vormen de plattegrond en de opbouw van de restanten een eenheid op het gebied van plattegrond, opbouw, constructie en gebruik materialen?
 - In welke bewaringstoestand bevinden ze zich?
 - Zijn er archeologische vondsten aanwezig die verwijzen naar het gebruik van de Broel?
 - Zo ja, in welke staat bevinden deze vondsten zich?
 - Zijn er sporen van de vestiging van de Sint-Jorisgilde van de voetboogschutters terug te vinden?
 - Op welke diepte vangen de restanten aan en tot welke diepte kunnen ze worden vastgesteld?
 - Vormen de plattegrond en de opbouw van de restanten een eenheid op het gebied van plattegrond, opbouw, constructie en gebruik materialen?
 - In welke bewaringstoestand bevinden ze zich?

- Zijn er archeologische vondsten aanwezig die verwijzen naar het werking van de Sint-Jorisgilde van de voetboogschutters ?
 - Zo ja, in welke staat bevinden deze vondsten zich?
- Zijn er sporen van het vroegmoderne Kapucijnenklooster terug te vinden?
 - Op welke diepte vangen de restanten aan en tot welke diepte kunnen ze worden vastgesteld?
 - Vormen de plattegrond en de opbouw van de restanten een eenheid op het gebied van plattegrond, opbouw, constructie en gebruik materialen?
 - In welke bewaringstoestand bevinden ze zich?
 - Zijn er archeologische vondsten aanwezig die verwijzen naar het gebruik van het Kapucijnenklooster?
 - Zo ja, in welke staat bevinden deze vondsten zich?
- Zijn er sporen van de 19de eeuwse brouwnijverheid of andere artisanale activiteiten terug te vinden?
 - Op welke diepte vangen de restanten aan en tot welke diepte kunnen ze worden vastgesteld?
 - Vormen de plattegrond en de opbouw van de restanten een eenheid op het gebied van plattegrond, opbouw, constructie en gebruik materialen?
 - In welke bewaringstoestand bevinden ze zich?
 - Zijn er archeologische vondsten aanwezig die verwijzen naar het gebruik van de plaats als locatie voor brouwnijverheid?
 - Zo ja, in welke staat bevinden deze vondsten zich?
- Zijn er sporen uit andere periodes dan deze hierboven vermeld aanwezig?
 - Op welke diepte vangen de restanten aan en tot welke diepte kunnen ze worden vastgesteld?
 - Vormen de plattegrond en de opbouw van de restanten een eenheid op het gebied van plattegrond, opbouw, constructie en gebruik materialen?

- In welke bewaringstoestand bevinden ze zich?
- Wat is de relatie van de aangetroffen structuren en sporen met de bestaande gebouwen?
- Zijn er sporen van menselijke begraving?
 - Zoja, wat is hun bewaringstoestand?
 - Op welke diepte vangen de restanten aan en tot welke diepte kunnen ze worden vastgesteld?
- Welke zijn de verder te nemen maatregelen i.f.v. de geplande werken?

- **Plan van aanpak**

Hieronder wordt per voorgestelde onderzoeksmethode de te hanteren techniek beschreven:

- **Proefputten**

Het proefputtenonderzoek kan pas gebeuren nadat de bestaande stenen vloer is verwijderd. Het uitbreken van deze vloer gebeurt onder begeleiding van een archeoloog of gebeurt bij aanvang van het proefputtenonderzoek. Op basis van de bodemingrepen die gepaard gaan met de aanleg van de nieuwe gebouwen en de parking wordt van de totale verstoorde zone van 685m² een zone van in totaal 40m² geselecteerd voor verder vooronderzoek door middel van twee proefputten.

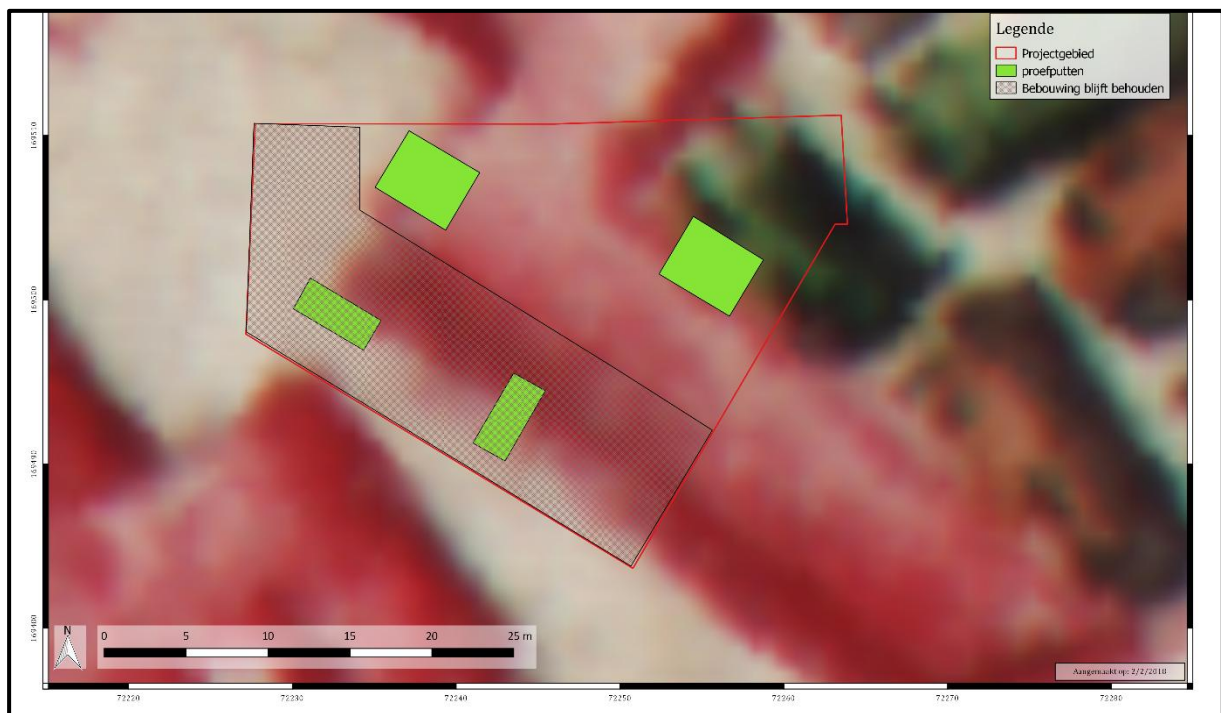
Binnen het onderzoeksterrein wordt op twee locaties (zie figuur 2, bijlage 20) lokaal twee proefputten van 20m² en twee proefputten van 10m² ingepland teneinde na te gaan of er archeologisch relevante grondsporen aanwezig zijn binnen de geplande verstoringsdiepte. Deze werden zo geplaatst dat de gebouwen die te zien zijn op de kaart van Ferraris worden aangesneden en dat hun grenzen binnen het projectgebied kunnen worden bepaald (zie figuur 3 en bijlage 21). Om de trefkans op deze begrenzing te vergroten is gewerkt met voldoende grote putten. Verder werd er rekening mee gehouden dat een proefput geplaatst werd ter hoogte van de geplande funderingen, zodat lokaal kan verdiept worden tot op dat niveau en een inschatting naar de archeologische verwachting toe kan worden gemaakt. Eén put van 20m² komt in het noordwestelijke deel van het projectgebied, de andere in het oostelijke deel. Eén put van 10m² komt in het zuidwestelijke deel van het projectgebied, de andere in het zuidoostelijke.

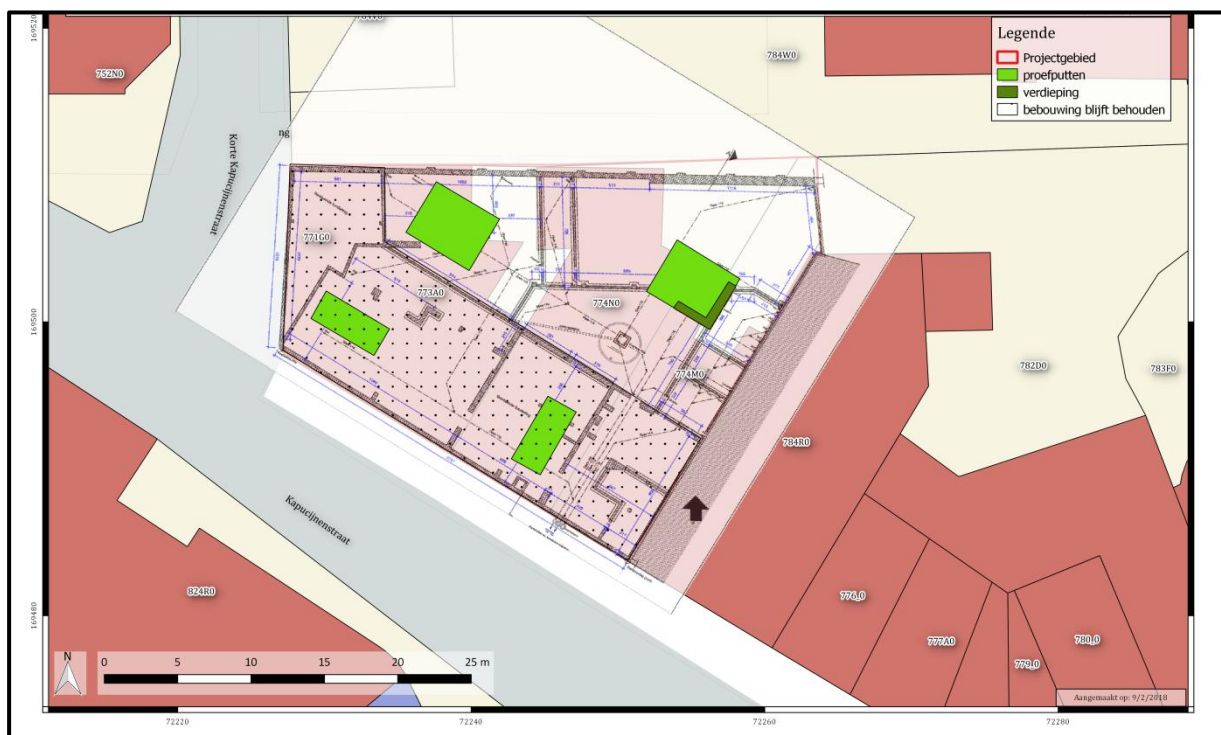
Figuur 2: : Gegeorefeerd plan met aanduiding van de betrokken percelen en de precieze plaats van het archeologisch vooronderzoek (in het groen), bijlage 20 (bron: aangeleverd door initiatiefnemer en www.geopunt.be).

Figuur 3: Uitsnede uit de Ferrariskaart met aanduiding van het projectgebied en de precieze plaats van het archeologisch vooronderzoek (in het groen), bijlage 21 (bron: aangeleverd door initiatiefnemer en www.geopunt.be).

Figuur 4: Uitsnede uit de Ferrariskaart met aanduiding van het projectgebied en de precieze plaats van het archeologisch vooronderzoek (in het groen) (detail), bijlage 21b (bron: aangeleverd door initiatiefnemer en www.geopunt.be).

Figuur 2: Geplande werken met aanduiding van de geplande proefputten en zone voor verdieping ter hoogte van de funderingen (bron: aangeleverd door initiatiefnemer en www.geopunt.be).

De vier proefputten dienen onderzocht te worden tot op de verstoringsdiepte van 70cm (dit is reeds incl. buffer). Ter hoogte van de geplande fundering wordt lokaal verdiept tot op 160cm diepte (reeds incl. buffer). De uitgraving tot op het eerste archeologische relevante niveau kan machinaal gebeuren. De verdieping naar de volgende vlakken gebeurt pas als het bovenliggende vlak helemaal geregistreerd en onderzocht werd. Bij de verdieping naar de volgende vlakken wordt zoveel mogelijk getracht om muurresten die tot de kloosterfase of een oudere fase behoren te behouden. Op die manier kunnen ze in een verder onderzoek in een groter geheel geplaatst worden. Indien hier van afgeweken dient te worden, dient dit gemotiveerd in het verslag van resultaten. Bij het verder verdiepen mag dit enkel machinaal indien men te maken heeft met dikke ophogings- of puinpakketten. De overige verdiepingen gebeuren manueel.

De grond wordt gescheiden afgegraven en kan ter plekke naast de proefput worden gestockeerd. Indien nodig worden kwetsbare sporen afgedekt met waterdoorlatende doek. Na registratie worden de proefputten opnieuw gedicht. De uitgraving van de proefputten met een oppervlak van 10m² zal volledig manueel dienen te gebeuren - aangezien de ruimtes waarin deze zijn gepland, niet toegankelijk zijn voor een kraan - tot op elk archeologisch relevante niveau.

Aangezien de huidige vloeren binnen de huizen nog aanwezig zijn, kan er pas gestart worden met het vooronderzoek met ingreep in de bodem onder de vorm van proefputten wanneer deze verwijderd zijn. Dit zal pas gebeuren nadat de bouwaanvraag is goedgekeurd. Bovendien is het uitvoeren van dit onderzoek alvorens het bekomen van de vergunning economisch onwenselijk. Dit onderzoek dient dan ook in uitgesteld traject te worden uitgevoerd.

Het archeologisch ensemble zal gedurende en na het afronden van het onderzoek bewaard worden bij Monument Vandekerckhove nv, Oostrozebekestraat, 8770 Ingelmunster. Na afronding en oplevering van de rapportage wordt het ensemble definitief bewaard bij de bouwheer: Immo Nuytten nv, Bruggestraat 301, 8930 Menen. Bewaring gebeurt conform de bepalingen in de Code Van Goede Praktijk (hoofdstuk 30.2).

Zowel het veldwerk als de verwerking en rapportage van de hierboven beschreven methodes dienen te voldoen aan de methodiek zoals beschreven in de Code van Goede Praktijk. De diverse fases van vooronderzoek moeten niet uitgevoerd worden indien de geplande bouwwerken, waarvoor deze archeologienota wordt opgesteld, niet zullen worden uitgevoerd. Het onderzoeksdoel is succesvol bereikt indien de vraagstelling kan beantwoord worden. Het gefundeerd kunnen beantwoorden van de vraagstelling is dus

het evaluatiecriterium aan de hand waarvan de erkende archeoloog zal bepalen of het onderzoeksdoel succesvol bereikt is.

- **Gewenste competenties**

- ➔ In het kader van het proefsleuvenonderzoek dient het team te bestaan uit minstens 2 archeologen waarbij minstens één van de uitvoerende archeologen ten minste 220 werkdagen veldervaring heeft met onderzoek op stadscontexten, aangetoond via CV, en beide beschikken over minstens 20 werkdagen veldervaring wat betreft proefsleuvenonderzoek.
- ➔ Gedurende het veldwerk dient een aardkundige op afroep beschikbaar te zijn op het terrein. De aardkundige moet beschikken over aantoonbare ervaring met zandbodems.
- ➔ Bij uitvoering en verwerking van het onderzoek wordt contact genomen met Leiedal.

- **Voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk**

Er zijn geen voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk.

Bureauonderzoek Kortrijk Kapucijnenstraat - Bijlage PVM: Proefputten op GRB

2016K309

MONUMENT
VANDEKERCKHOVE

Bronnen: opdrachtgever, geopunt, cartesius

Legende

- Projectgebied
- proefputten
- bebouwing blijft behouden

169520

169500

169480

Korte Kapucijnenstraat

Kapucijnenstraat

771G0

773A0

774N0

774M0

784R0

782D0

783F0

824R0

776_0

777A0

779_0

780_0

0 5 10 15 20 25 m

Aangemaakt op: 9/2/2018

72220

72240

72260

72280

Bureauonderzoek Kortrijk Kapucijnenstraat - Bijlage PVM: Proefputten op GRB

2016K309

MONUMENT
VANDEKERCKHOVE

Bronnen: opdrachtgever, geopunt, cartesius

Legende

- Projectgebied
- proefputten
- verdieping
- bebouwing blijft behouden

169520

752N0

784V0

784W0

ng

Korte Kapucijnenstraat

771G0

773A0

774N0

774M0

782D0

783F0

Kapucijnenstraat

784R0

824R0

776_0

777A0

780_0

779_0

0 5 10 15 20 25 m

Aangemaakt op: 9/2/2018

169500

169480

72220

72240

72260

72280